

בכנס דייני בתי הדין לממון, המתקיים במהלך הכנס השנתי של מכון הליכות עם ישראל בשיתוף מכון ארץ חמדה, וביחומת מכון משפטי ארץ, מנוסחים מידי שנה עקרונות הלכתיים מנחים בתחומים שונים.

את מסקנות הכנס, מאשרים פוסקים חשובים המשמשים כדיינים בבתי דין, ובראשם, הרב יעקב אריאל והרב דב ליאור ואבות בתי הדין של רשת [ארץ חמדה גזית](#).

הסתייעות בהוצאה לפועל

סיכום כנס הדיינים תשע"א

ביצוע פסקי דין

1. תפקידו של בית הדין כולל גם אחריות לביצוע פסק הדין.¹
2. זוכה בדין תורה רשאי לפנות להוצל"פ כאשר החייב איננו מבצע את פסק הדין,² ולגבות גם את הוצאות הגבייה.³
3. הוצל"פ מטילה תשלומי ריבית על החייב בניגוד להלכה, אולם, כאשר מדובר באדם שמסרב לבצע פסק דין ניתן לגבות גם תשלומים אלה כקנס על החייב,⁴ או כפיצוי עבור מניעת רווח.⁵

חקירת יכולת

4. חלק מתפקידו של בית הדין הוא לבחון את יכולת התשלום של החייב.⁶ ולכן, כאשר חייב מבקש מבית הדין הסדר תשלומים סביר – יש להיענות לבקשתו ולדון בכך בבית הדין, ולא להפנות את הזוכה להוצל"פ.
5. כאשר החייב מבקש פריסה ארוכה מאד של החוב ואין זה ברור שבקשתו תואמת את ההלכה, ניתן להפנות את הזוכה להוצל"פ, שם מתבצעת "חקירת יכולת" מקצועית.

¹ שו"ע הרב, יו"ד הל' שחיטה, קונטרס אחרון א, ז; מנחת אברהם סימן מב, מתוך פסק דינו בפד"ר כרך י' עמ' 181-168.

² השוואה של החוק וההלכה (הרב הלל גפן, נייר עמדה מס' 6: הוצאה לפועל, מכון משפטי ארץ עפרה, תשע"א, עמ' 16-30) העלתה שהחוק מקל עם החייב יותר מאשר ההלכה, ולכן נראה שאין מניעה לפנות להוצל"פ מצד זה.

³ רא"ש בבא קמא י, ו; שו"ת הרא"ש עג, ב; שו"ע חו"מ יד, ה; ש"ך ס"ק יג. מן הראוי להזהיר את החייב בפסק הדין על המשמעויות החמורות של אי ביצוע פסק הדין במועדו.

⁴ ים של שלמה, בבא קמא ט, ל.

⁵ הרב צבי בן יעקב, משפטיך ליעקב ב' עמ' קטז.

⁶ שו"ע חו"מ סימן צז.

ביצוע שטרי חוב

6. ניתן לפנות להוצל"פ לצורך ביצוע שטר חוב, כאשר מדובר בחוב ברור שאין לגביו מחלוקת, כגון לפנות עם שיק שבוטל להוצל"פ ללא צורך באישור של ביה"ד.⁷
7. במקרה של התנגדות החייב לשטר החוב יש לקיים את הדיון בבית הדין.
8. רצוי לפנות לבית הדין לאישור פנייה להוצל"פ עם שיק או שטר חוב, כדי לאפשר גבייה של הוצאות שיוטלו על ידי הוצל"פ.

---

⁷ הרב מרדכי אליהו, תחומין ג' עמוד 244; שו"ת שבט הלוי חלק י, סימן רסג; הרב יעקב אריאל, באהלה של תורה, חלק א' סי' פד; הרב צב"י בן יעקב, משפטיך ליעקב חלק ב' סימן ו', עמ' קה.